

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 802)

T.C. Emekli Sandığı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması ve Bu Kanuna İki Geçici Madde Eklenmesi Hakkında 28.2.1995 Tarihli ve 4080 sayılı Kanun ve Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/835, 3/1759)

Türkiye
Cumhurbaşkanlığı
B.01.0.KKB.0.00.00.01
KAN.KAR: 39-18/A-2-95-142

6.3.1995

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : 1.3.1995 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-5788-26943 sayılı yazınız.

İlgideki yazınıza ekli olarak gönderilen ve Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul olunduğu bildirilen 4080 numaralı; "T.C. Emekli Sandığı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması ve Bu Kanuna İki Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun", Anayasanın 89 uncu maddesi gereğince aşağıda arz edilen nedenlerle, bir defa daha görüşülmek üzere iade edilmiştir.

1. Bakanlar Kurulunca hazırlanıp Yüce Meclise sunulan Kanun Tasarısında, yalnızca Emniyet Hizmetleri Sınıfı Personelinin adaylıkta geçen sürelerini de "Fiili Hizmet Müddeti Zammı"na dahil edilmesi istenmiştir.

2. Kanun Tasarısının Başkanlıkça havale edildiği Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonunda, Kanun tasarısında yer almayan ve Emniyet Hizmetleri Sınıfı ile hukukî ve fiilî yönden herhangi bir bağlantısı bulunmayan Yasama Organı Üyeleri ile dul ve yetimlerine bağlanan aylık ve sair hak ve tazminatlarla ilgili yeni bir hüküm ilave edilmiştir.

Her ne kadar, Meclis İçtüzüğünde bunun aksine bir hüküm bulunmamakla beraber, kanun yapma tekniği ve parlamento teamülî itibariyle böyle bir düzenlemenin Yüce Meclisce ayrı ayrı yasalarda ele alınarak ve geniş bir şekilde müzakere edilerek hükme bağlanması yerinde olacaktır.

3. Kabul edilen Kanunla, Emniyet Hizmetleri Sınıfı Personelinin adaylıkta geçirilen süreleri de "Fiili Hizmet Müddeti Zammı"na dahil edilirken, onlar gibi yıpratıcı ve emniyet görevleri ile doğrudan ilgili bekçilerin, bu haktan faydalandırılmamaları, eşitlik ve hakkaniyet ilkelerine aykırı olacağı düşünülmektedir.

Bütün bu sebeplerle Kanun ilişkide iade edilmiştir.

Arz ederim.

Süleyman Demirel
Cumhurbaşkanı

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Plan ve Bütçe Komisyonu
Esas No : 1/835, 3/1759
Karar No : 114

17.3.1995

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülerek kabul edilen ve onaylanmak üzere 1.3.1995 tarihinde Cumhurbaşkanlığına sunulan, 28.2.1995 tarihli ve 4080 sayılı "T.C. Emekli

Sandığı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması ve Bu Kanuna İki Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun", Cumhurbaşkanınca Anayasanın 89 uncu maddesi uyarınca bir daha görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına geri gönderilmiş ve Başkanlıkça, gerekçeli geri gönderme tezkeresi ile birlikte 18.3.1995 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

Bu defa, Komisyonumuzun 15.3.1995 tarihinde yaptığı 38 inci birleşimde, anılan Kanun ile geri gönderme tezkeresi, Hükümeti temsilen Millî Savunma Bakanının başkanlığında İçişleri ve Maliye Bakanlıkları ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü Temsilcilerinin de katılmalarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Geri gönderme tezkeresinde;

— Emniyet Hizmetleri Sınıfı personelinin adaylıkta geçen sürelerinin de fiili hizmet müddeti zammına dahil edilmesine ilişkin tasarıya, Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi sırasında, Yasama Organı Üyeleri ile dul ve yetimlerine bağlanan aylık ve sair hak ve tazminatlarla ilgili yeni bir hükmün ilave edildiği, her ne kadar Meclis İcrtüzüğünde aksine bir hüküm bulunmamakla beraber, böyle bir düzenlemenin kanun yapma tekniği ve Parlamento teamülü itibariyle Yüce Meclisçe ayrı bir yasayla ele alınarak ve geniş bir şekilde müzakere edilerek hükme bağlanmasının daha yerinde olacağı,

— Kabul edilen Kanunla, Emniyet Hizmetleri Sınıfı personelinin adaylıkta geçirilen süreleri de fiili hizmet müddeti zammına dahil edilirken, onlar gibi yıpratıcı ve emniyet görevleri ile doğrudan ilgili olarak görev yapan bekçilerin bu haktan yararlandırılmamalarının eşitlik ve hakkaniyet ilkelerine aykırı olacağıın düşünöldüğü,

görüölerine yer verilmiştir.

Sonuç olarak, 28.2.1995 tarihi ve 4080 sayılı "T.C. Emekli Sandığı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması ve Bu Kanuna İki Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun"un, Anayasanın 89 uncu maddesi gereğince bir defa daha görüşölmek üzere iade edilmiştir.

Kanun ve geri gönderme tezkeresinin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

— Bu Kanunun milletvekillerine hiçbir yeni hak getirmedığı, daha önce emekli olan milletvekilleri ile dul ve yetimlerinin kazanılmış haklarını korumaya yönelik olduğı,

— Yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerine göre, milletvekillerinin de T.C. Emekli Sandığına tabi olarak emekli olmak istemeleri halinde, diğerk kamu personeline olduğı gibi, kadın ise 20, erkek ise 25 fiili hizmet yılını doldurmuş olmaları gerektiğı,

— Geçmişte hiçbir hizmeti bulunmayan milletvekilinin 2 yılda emekli olmasını sağlayan hiçbir düzenleme bulunmadığı, iki yıl hususunun makam tazminatını içerdiği, bu hususun diğerk kamu personeli için de aynen uygulandığı,

— Bugün uygulanmakta olan emeklilik rejimine göre kendilerine emekli aylığı bağlanabilmesi için gerekli olan hizmet süresini, ilgili mevzuatına göre tamamlamış bulunan milletvekillerinin emekli olabildiğı, bu nedenle halen Türkiye Büyük Millet Meclisinde 3-4 yıldan 8 yıla kadar görev yapmalarına rağmen emeklilik hakkını elde edememiş birçok milletvekilinin bulunduğı,

— Kamuoyunun bu konuda yanlış yönlendirildiğı, Parlamentonun yoğun ve haksız çleştiriilere hedef olduğı,

— Eski parlamenterler ve onların dul ve yetimleri ile ilgili konularda daha hassas davranılarak müktesep haklarının korunması gerektiğı,

— 4080 sayılı Kanunun Komisyonumuzdaki görüşmeleri sırasında yapılan düzenlemenin, kanuna, İçtüzüğe ve teamüle aykırı olmadığı, İçtüzüğün 36 ncı maddesine göre Komisyonun yetkisi dahilinde bulunduğu, daha önce de buna benzer düzenlemeler yapıldığı, kaldı ki her iki düzenlemenin de 5434 sayılı Kanun ile ilgili olduğu,

— Bekçilere de fiilî hizmet müddeti zammı verilmesi hususuna genellikle karşı olunmamakla birlikte, mevcut mevzuata göre yardımcı hizmetler sınıfına fiilî hizmet müddeti zammı verilmediği görüşünden hareketle bekçilerin bu Kanunun kapsamına alınmadığı, bekçiler de kapsama dahil edildiği takdirde, diğer yardımcı hizmetler sınıfı personeli için ensal teşkil edeceği, gibi görüşler dile getirilmiştir.

Hükümet adına yapılan açıklamalarda ise; Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyelerinin Ödenek, Yolluk ve Emekliliklerine Dair 26.10.1990 tarihli ve 3671 sayılı Kanunda değişiklik yapan 3855 sayılı Kanunda değişiklik yapan 4049 sayılı Kanunda, 3855 sayılı Kanunun kazanılmış hakları saklı tutmaya yönelik 6 ncı maddesi yenilenmediği için kanunî bir boşluk doğduğu, bu maddenin iptal edilmesi, kazanılmış hakların da iptalini doğuracağından, 31.12.1994 tarihine kadar emekli olan milletvekilleri ile bunların dul ve yetimlerinin mağduriyetlerine sebep olacağı, Kanun ile getirilen düzenlemenin bu mağduriyeti önlemeye ve kazanılmış hakları korumaya yönelik olduğu, yeni bir hak getirmediği, milletvekillerinin de emeklilik hususunda mevcut konulara tabi olduğu, 2 yılda emekli olmalarının kesinlikle mümkün olmadığı, birçok kamu personeli ile ilgili kanunlarda olduğu gibi, milletvekillerinin de özlük haklarının özel kanunlarla düzenlenebileceği, kaldı ki Anayasa Mahkemesinin ilk iptal gerekçesinde de milletvekillerinin emeklilik vs. özlük haklarının özel bir kanunla düzenlenmesinin daha uygun olacağına işaret edildiği, bu görüşlere de uygun olarak hazırlanmış ve görüşülerek kabul edilmiş olan Kanunla kazanılmış hakların korunmasına yönelik düzenlemelerin getirildiği ve Kanunun yeniden görüşülerek biran önce yürürlüğe konulmasında yarar görüldüğü, ayrıca burada Türkiye Büyük Millet Meclisinin itibarının da sözkonusu olduğu ifade edilmiştir.

Yapılan bu görüşmeleri takiben Kanun Komisyonumuzca benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Kanunun 1 ve 2 ncı maddeleri ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 3 ve 4 üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili
<i>Ilyas Aktaş</i>	<i>Yılmaz Ovalı</i>
Samsun	Bursa
Sözcü	Kâtip
<i>Alaettin Kurt</i>	<i>Hayri Doğan</i>
Kocaeli	Antalya
Üye	Üye
<i>Veli Andaç Durak</i>	Gaffar Yakın
Adana	Afyon
	(İmzada bulunamadı)
Üye	Üye
<i>Bilal Güngör</i>	<i>M. Nedim Budak</i>
Ankara	Ankara

Üye
Süleyman Hatinoğlu
Artvin
Üye
İbrahim Arısoy
Niğde
Üye
Zeki Ergezen
Bitlis
(Muhalefet şerhim eklidir)
Üye
Mustafa Çiloğlu
Burdur
Üye
A. Adnan Türkoğlu
Çorum
Üye
İsmail Köse
Erzurum
Üye
Gurhan Çelebican
İstanbul
(İmzada bulunamadı)
Üye
Mehmet Alp
Kars
Üye
Abdullah Gül
Kayseri
(Muhalefet şerhim eklidir)
Üye
Mehmet Ali Yavuz
Konya
Üye
Yahya Uslu
Manisa
Üye
Yaşar Topçu
Sinop

Üye
Melih Pabuçcuoğlu
Balıkesir
Üye
Edip Safder Gaydalı
Bitlis
(İmzada bulunamadı)
Üye
Necmi Hoşver
Bolu
Üye
Nevfel Şahin
Çanakkale
(İmzada bulunamadı)
Üye
Muharrem Şemsek
Çorum
Üye
M. Fevzi Yalçın
Eskişehir
Üye
Selçuk Maruflu
İstanbul
Üye
Nurhan Tekinel
Kastamonu
Üye
Osman Develioğlu
Kayseri
Üye
Mustafa Ünal
Konya
(Muhalefet şerhim eklidir)
Üye
Nevzat Özer
Muğla
(İmzada bulunamadı)
Üye
Hasan Peker
Tekirdağ

Üye
Ural Köklü
Uşak
(İmzada bulunamadı)

MUHALEFET ŞERHİ

Emniyet ve polislikte geçen sürelerle fiili hizmet süresi eklenmesi hakkında tasarıya katılıyoruz. Ancak :

Yasama Organı üyeleri milleti temsilen ülkenin kalkınması, milletin refah seviyesinin yükselmesi için yasama görevlerini yerine getirirken, kendileri ile ilgili düzenlemeleri ülkenin ve halkın genel ekonomik durumunu daima göz önüne alarak yapmaktadırlar.

Ayrıca; milletvekilleri ile ilgili düzenlemeler açık, net ve savunulabilecek bir usul içinde yapılmalıdır ve halkın nezdinde parlamentonun ve üyelerinin yıpratılmasına fırsat verilmemelidir..

Aynı Kanunun daha önce Anayasa Mahkemesince iptal edilmesine sebep olan gerekçede kanunun, “hukuk devleti” ve “eşitlik” ilkelerine aykırı olduğu belirtilmiştir. Bize düşen aynı hatalarda ısrar edilmemesi ve Anayasa Mahkemesi iptal gerekçeleri çerçevesinde uygun düzenlemelerin yapılmasıdır.

Sonuç olarak :

Milletvekilliği emekliliği ile dul ve yetimleri hakkındaki yasalama olayının bu tasarıdan çıkarılıp, toplumu ikna edecek geniş gerekçeli iptal gerekçelerini ortadan kaldıran açık bir metin halinde ve üzerinde rahatça tartışmaların yapılabileceği bir tasarı olarak getirilmesine ihtiyaç vardır.

Soygun ve vurgunlardan yana olan hatta, bizzat bu soygun ve vurgunun içinde olan, TBMM aleyhtarlığını, demokrasi düşmanlığını kendisine şiar edinmiş bir kısım medyanın varlığı ortadadır; bu medyanın varlığında TBMM'nin itibarını daha da bir dikkatle korumak bizlere, milletvekillerine düşmektedir. Bu medya ortada iken ve geçtiğimiz günlerde bu konuda büyük bir tahriki de oluşturmuş iken metnin eski haliyle ve aynı üslupla kabulünü doğru bulmadığımızı ifade eder muhalefet şerhidir.

Doç. Dr. Abdullah Gül
Kayseri

Prof. Dr. Mustafa Ünalı
Konya

Zeki Ergezen
Bitlis

ANAYASANIN 89 UNCU MADDESİ GEREĞİNCE CUMHURBAŞKANINCA BİR DAHA GÖRÜŞÜLMEK ÜZERE GERİ GÖNDERİLEN KANUN

T.C. Emekli Sandığı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması ve Bu Kanuna İki Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun

Kanun No. 4080

Kabul Tarihi : 28.2.1995

MADDE 1. – 8.6.1949 tarihli ve 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun 32 nci maddesinin değişik (b) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

b) Asaleti onaylanmış olmak şartıyla adaylıkta geçirilen süreler dahil polis, komiser yardımcısı, komiser, başkomiser, emniyet amiri, emniyet müdürleri ile ve bu daha yukarı maaş ve derecelerdeki emniyet mensuplarının,

Emniyet ve Polis Mesleğinde 3

MADDE 2. – 8.6.1949 tarihli ve 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununa aşağıdaki Geçici Maddeler eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 200. – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte; Emniyet Hizmetleri Sınıfı Personelinden, bu sınıfta halen çalışmakta olanlarla daha önce bu sınıfta çalışmış bulunanların, polis mesleği adaylığında geçen süreleri için hesaplanacak fiili hizmet sürelerinin her ayı için, bu Kanunun yürürlük tarihindeki emekli keseneğine esas aylıkları tutarı üzerinden; emekli aylığı almakta olanların ise emekli aylıklarının bağlandığı tarihteki emekli aylığı bağlanmasına esas aylıklarının, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki tutarı üzerinden, kesenek ve karşılık oranında borçlandırılmak suretiyle hizmetlerine eklenir. İlgililer adına hesaplanan borç tutarı, iştirakçilerin emekli keseneğine esas aylıklarından, emekli dul ve yetim aylığı alanların ise aylıklarından, kesenek oranında kesilmek suretiyle tahsil edilir.

Emekli dul ve yetimlerinin aylıkları bu Kanunun yürürlük tarihini takip eden aybaşından itibaren düzeltilerek ödenir. Bunlara geçmiş süreler için aylık ve ikramiye farkı ödenmez.

GEÇİCİ MADDE 201. – 31 Aralık 1994 tarihinden önce, 7.5.1986 tarihli ve 3284, 21.4.1988 tarihli ve 3430, 26.10.1990 tarihli ve 3671, 3.12.1992 tarihli ve 3855 sayılı kanunlarda yer alan hükümlerle, diğer kanunlarda öngörülen düzenlemeler uyarınca, kendilerine veya dul ve yetimlerine bağlanmış bulunan aylık ve sair tazminatlarla, bunların diğer özlük, sağlık ve sosyal haklarına ilişkin olarak yapılmış bulunan her türlü işlem ve tahsisler geçerli olduğu gibi bu kanunların uygulamasından doğmuş olan haklar ve bağlanmış bulunan aylık ve tazminatlar kazanılmış hak olarak saklı olup, ilgilileri hakkında uygulanmasına ve bağlanmış bulunan emekli, dul ve yetim aylık, tazminat ve sair haklarının ödenmesine devam edilir.

Birinci fıkra kapsamında bulunan aylık ve sair hak ve tazminatların tahsis ve bağlanmasına ilişkin her türlü işlemler, 31.12.1994 tarihinden önce veya sonra ölenlerin dul ve yetimleri bakımından da geçerli ve ilgililerinin bu madde ve kanundan doğmuş kazanılmış hakları saklı olup, dul ve yetim aylıkları bu kanundaki oranlar dahilinde bağlanır ve sair özlük, sağlık ve sosyal haklarının sağlanmasına da devam olunur.

MADDE 3. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

T.C. Emekli Sandığı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması ve Bu Kanuna İki Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun

MADDE 1. – Kanunun 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. – Kanunun 2 nci maddesi bağlı Geçici 200 ve Geçici 201 inci maddelerle birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. – Kanunun 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. – Kanunun 4 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

